



MAKRO İKTİSAT VE PARA-BANKA-KREDİ

KONU ANLATIMLI

DİLEK ERDOĞAN KURUMLU

Müfettişlik

Uzmanlık

Denetmenlik

Banka Sınavları

Gelir Uzmanlığı

Vergi Müfettişliği

Hâkimlik

Sayıştay

Kaymakamlık



Konu Anlatımlı

Örnekler

Yorumlar

Uyarılar

Pratik Bilgiler

Özgün Sorular ve Açıklamaları



e-Kitaba erişebilmek ve
video dersleri izleyebilmek için
QR kodu okutunuz.

Fiziksel Kitap

HİBRİT
KİTAP

e-Kitap

Dijital Öğrenme Ayak İzi

ARTIFORCE, TÜBİTAK-TEYDEB Destek Programından yararlanılarak geliştirilmiştir (Proje No: 7230451).
Ürün/hizmet ile ilgili tüm sorumluluk Pegem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. A.Ş.'ye aittir.



PEGEM AKADEMİ



Dilek ERDOĞAN KURUMLU
ECONOMICUS
MAKRO İKTİSAT VE PARA-BANKA-KREDİ KONU ANLATIMLI

ISBN 978-625-6128-40-8

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

18. Baskı: 2024, Ankara

Yayın-Proje: Pegem
Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

ÖN SÖZ



Değerli adaylar;

Toplumda en değerli beşeri sermayemiz olan sizler, yıllarca girdiğiniz sınavlardan sonra yeni bir sınavla daha karşı karşıyasınız. Devlet kurumlarına atanmak, özellikle uzman ve müfettiş olabilmek için önce KPSS barajını geçmeli ve o kadrolara KPSS Alan Bilgisi'nden alacağınız puanlarla başvuru hakkı elde etmelisiniz. Zor bir süreçle karşı karşıyasınız fakat bu sürecin sonunda elde edeceğiniz mevkileri düşünürseniz bu güçlüklerle çok daha rahat katlanabilirsiniz.

Çok önemli olan bu süreçte, Alan Bilgisi'nde biliyoruz ki hepinizin en büyük korkularından biri "iktisat". Analizleri, formülleri, yorumları... İktisatta her gün yeni bir şey keşfeder; bu engin denizde istediğiniz kadar açılabilirsiniz! Fakat bizim amacımız bu denizde sizi kaybetmek değil güvenli bir yolla sonuca ulaştırmaktır. Bu amaçla hazırlanan kitabımızda size en pratik ve en kolay test yöntemleriyle iktisadı öğretmek ve her şeyden önemlisi korkulan değil sevilen bir iktisat dersi sunmak hedeflenmiştir. Ayrıca sadece KPSS soruları değil, kurumların müfettişlik ve uzmanlık sınav soruları da dikkate alınarak KPSS sonrası da kütüphanenizde bulunması gereken bir kitaba dönüştürülmüştür.

KPSS Alan Bilgisi'nde iktisat branşında toplam soru sayısı 40'tır. Sınavdaki soruların konu dağılımı aşağıda belirtildiği şekildedir:

✓ Mikro İktisat	→ 12
✓ Makro İktisat	→ 10
✓ Para - Banka-Kredi	→ 4
✓ Uluslararası İktisat	→ 4
✓ Büyüme ve Kalkınma	→ 4
✓ Türkiye Ekonomisi	→ 4
✓ İktisadi Doktrinler Tarihi	→ 2

Yayında emeği geçen herkese sonsuz teşekkür eder, **tüm sınavlarınızda başarılar dilerim.**

QR kod ile ilgili bilgiler bir sonraki sayfada yer almaktadır.

Dilek ERDOĞAN KURUMLU

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;



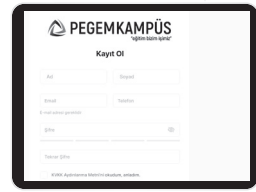
- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Kitabın bölümleri altında video derslere erişim sağlayabilir.



Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve hibrit kitabınıza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

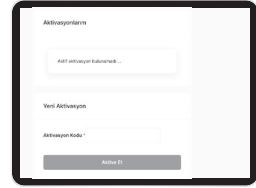
1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna **arti.pegemkampus.com** yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.



2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan **"Aktivasyonlarım"** sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.



3. Adım Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen **"Hibrit Kitap"** sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.



Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.



Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Makro İktisada Giriş

KLASİK VE KEYNESYEN YAKLAŞIM	3
Makro Ekonominin Performans Göstergeleri	4
Makro Ekonomik Amaç ve Araçlar	5
MAKRO İKTİSATTA TEMEL KAVRAMLAR	5
Fiyat Endeksleri	5
Nominal ve Reel GSYİH	6
MİLLÎ GELİR HESAPLAMALARI	7
GSMH ve GSYİH	7
Potansiyel GSMH	8
ÖNEMLİ ÖZDEŞLİKLER	10
Makro Ekonomik Kuramların Karşılaştırılması	11
TEST-1 KURUM SORULARI	12
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ	16
TEST-2	20
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	23

2. BÖLÜM

Basit Keynesyen Model ve Millî Geliri Belirleyen Faktörler

TÜKETİM HARCAMALARI VE TÜKETİM FONKSİYONU	29
Tüketim ve Gelir Arasındaki İlişki	30
TÜKETİM TEORİLERİ	31
TASARRUF VE TASARRUF FONKSİYONU	33
Tasarruf Fonksiyonu	33
Marjinal ve Ortalama Tasarruf Eğilimi	34
Marjinal ve Ortalama Tüketim Eğilimi	34
YATIRIM VE YATIRIM FONKSİYONU	37
Yatırım Fonksiyonu	37
Sermayenin Marjinal Verimliliği	38
Tobin'in q Teorisi	39
Kredi Tayinlaması	40
KAMU HARCAMALARI (G)	42
NET İHRACAT (NX)	42
TEST-1 KURUM SORULARI	45
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ	50
TEST-2	55
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	58

3. BÖLÜM**Denge Millî Gelir Düzeyinin Belirlenmesi ve Çarpan Analizi**

KEYNESYEN TOPLAM HARCAMALAR YAKLAŞIMI	65
TASARRUF-YATIRIM EŞİTLİĞİ YÖNTEMİ	68
Sızıntılar	68
Enjeksiyonlar	68
DENGE MİLLÎ GELİR DÜZEYİNİN DEĞİŞMESİ VE ÇARPAN ANALİZİ	69
Çarpan (Çoğaltan) Analizi	69
TAM İSTİHDAM DUVARI DEFLASYONİST VE ENFLASYONİST AÇIK	71
Otomatik İstikrar Sağlayıcılar (Otomatik Stabilizatör)	72
HIZLANDIRAN PRENSİBİ	72
Ricardo-Barro Hipotezi	75
ÇARPAN (ÇOĞALTAN) SÜRECİNDE AŞAMALAR	76
TEST-1 KURUM SORULARI	78
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ	83
TEST-2	89
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	92

4. BÖLÜM**Paranın Makro Ekonomideki Rolü**

PARA	97
Para Çeşitleri ve Benzerleri	97
Paranın Evrimi	97
Paranın İşlevleri ve Özellikleri	97
KAYDI PARA (MEVDUAT PARASI)	98
PARA ARZI	99
Para Arzı Tanımları	99
PARA TALEBİ	100
Klasik Para Talebi	100
Keynesci Para Talebi	101
Modern Miktar Kuramı	101
PARA PİYASASINDA DENGE	102
Para Talebinin Faiz Esnekliği	103
Para Talebinin Faiz Esnekliğinde Düşünceler	103
TEST-1 KURUM SORULARI	104
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ	106
TEST-2	108
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	110

5. BÖLÜM**Paranın Makro Ekonomideki Rolü ve
Para Politikasının Etkinliği**

KLASİKLER	115
Miktar Kuramı	116
Cambridge Yaklaşımı	117
KEYNES	118
MONETARİSTLER (MODERN MİKTAR KURAMI)	120
PARA PİYASASINDA DENGİ	122
FAİZ ORANLARININ BELİRLENMESİ	122
Klasik Faiz Kuramı	122
Ödünç Verilebilir Fonlar Kuramı	123
Keynesyen Faiz Kuramı	124
Neo - Keynesyen Sentez	125
Tobin'in Portföy Kuramı	125
NOMİNAL FAİZ VE REEL FAİZ ORANI	125
TEST-1 KURUM SORULARI	127
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ	134
TEST-2	140
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	144

6. BÖLÜM**Parasal Aktarım Mekanizmaları**

HARCAMA KANALLARI	149
Klasikler (Direkt Kanal)	150
Keynes (Dolaylı Kanal)	150
Monetaristler (Parasalcı Görüş)	151
Yeni Klasikler	152
Yeni Keynesyenler	153
Portföy Dengesi Yaklaşımı	154
Reel Konjonktür Yaklaşımı/Reel Döngü Teorisi	154
KONJONKTÜREL DALGALANMALARIN NEDENİNİ TOPLAM TALEBE BAĞLAYAN KONJONKTÜR TEORİLERİ	155
PARA ARZINDAKİ DEĞİŞMENİN FAİZ ORANI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	155
Likidite Etkisi	155
Gelir Etkisi	155
Fiyat Etkisi	155
Fisher Etkisi	155
TEST-1 KURUM SORULARI	156
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ	159
TEST-2	162
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	165

7. BÖLÜM**IS-LM Analizi**

MAL PİYASASINDA DENGİ (IS EĞRİSİ).....	171
IS Eğrisi.....	171
IS Eğrisinde Kaymalar	172
IS Eğrisinin Denklemi ve Eğimi	173
PARA PİYASASI DENGESİ (LM EĞRİSİ).....	175
LM Eğrisi.....	175
LM Eğrisinde Kaymalar.....	176
LM Eğrisinin Eğimi	176
MAL VE PARA PİYASALARININ BİRLİKTE DENGESİ (GENEL DENGİ)	177
Dengesizlikler ve Dengesizliklerin Giderilmesi.....	178
IS-LM Modelinde Dört Uç Durum.....	179
PARA VE MALİYE POLİTİKALARININ ETKİNLİĞİ	179
Keynesyen Bölge	179
Ara Bölge	180
Klasik Bölge	181
TEST-1 KURUM SORULARI.....	182
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	186
TEST-2 KURUM SORULARI VE DİĞERLERİ.....	192
TEST-2 KURUM SORULARI VE DİĞERLERİNİN ÇÖZÜMLERİ	195

8. BÖLÜM**Toplam Talep (AD) -Toplam Arz (AS) Analizi**

TOPLAM TALEP EĞRİSİ (AD).....	201
Toplam Talep Eğrisinin Negatif Eğimli Olma Nedenleri.....	202
Toplam Talep Eğrisinin Eğimi	203
Toplam Talep Eğrisinin Kayması	203
Talep Yönetimi Politikaları Olarak Maliye ve Para Politikaları.....	204
TOPLAM ARZ EĞRİSİ (AS)	206
TOPLAM ARZ EĞRİSİ MODELLERİ.....	207
Keynesyen Toplam Arz Modeli.....	207
Klasik Toplam Arz Modeli.....	207
Monetarist Toplam Arz Eğrisi	207
Pozitif Eğimli Toplam Arz Eğrisi	208
Yeni Klasik Toplam Arz Modeli	209
Neo Keynesyen Toplam Arz Modeli	210
Reel Konjonktür Toplam Arz Modeli.....	210
GENİŞLETİCİ PARA VE MALİYE POLİTİKALARI	210
Keynesyen Bölge	210
Ara Bölge	211
Klasik Bölge	211
TEST-1 KURUM SORULARI.....	212
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	218
TEST-2	225
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	228

9. BÖLÜM**Açık Ekonomi (IS-LM-BP Analizi)**

ÖDEMELER BİLANÇOSU.....	235
DÖVİZ KURU VE DÖVİZ KURU SİSTEMLERİ.....	236
Sabit Döviz Kuru Sistemi	237
Esnek Döviz Kuru Sistemi.....	237
MARSHALL-LERNER KOŞULU VE J EĞRİSİ.....	238
ÖDEMELER BİLANÇOSU DENGESİ	240
BP Eğrisinin Kayması ve Eğimi.....	240
Açık Ekonomide IS ve LM Eğrisi.....	241
MUNDALL-FLEMING MODELİNDE POLİTİKALARIN ETKİNLİĞİ	242
TAM SERMAYE HAREKETLİLİĞİ.....	242
Genişletici Para Politikası	242
Daraltıcı Para Politikası.....	243
Genişletici Maliye Politikası.....	244
TAM SERMAYE HAREKETSİZLİĞİ (KONTROLÜ).....	245
Genişletici Maliye Politikası.....	245
Genişletici Para Politikası	246
KİSMİ (SINIRLI) SERMAYE HAREKETLİLİĞİ	247
Genişletici Maliye Politikası.....	247
Genişletici Para Politikası	249
Sonuç.....	250
TEST-1 KURUM SORULARI.....	251
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	253
TEST-2	256
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	258

10. BÖLÜM**Enflasyon ve İşsizlik**

ENFLASYON VE ENFLASYON TÜRLERİ.....	263
Enflasyonun Maliyetleri.....	264
Para ve Enflasyon İlişkisi.....	265
SENYORAJ VE ENFLASYON VERGİSİ.....	266
Para İkamesi.....	266
ENFLASYON VE VERGİ (LAFFER EĞRİSİ).....	267
İŞSİZLİKLE İLGİLİ BAZI GÖSTERGELER VE TAM İSTİHDAM.....	268
İşsizlik Türleri.....	269
Doğal İşsizlik Oranı.....	271
Beveridge Eğrisi.....	272
ENFLASYON VE EKSİK İSTİHDAM (İŞSİZLİK) ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	273
Phillips Eğrisi.....	273
Histerezis Hipotezi.....	276
Okun Yasası.....	277
PHILLIPS EĞRİSİ ANALİZİNE İKTİSAT OKULLARININ BAKIŞI.....	277
YAŞAMDAN.....	278
TEST-1 KURUM SORULARI.....	279
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	284
TEST-2.....	290
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ.....	292

11. BÖLÜM**Bütçe Açıkları ve Bütçe Politikası**

BÜTÇE VE BÜTÇE AÇIĞI.....	299
Fiili Bütçe Açığı.....	299
Birincil Açık.....	300
Operasyonel Açık.....	300
Birincil Bütçe Dengesi.....	300
BÜTÇE AÇIĞININ FİNANSMANI İLE İLGİLİ YAKLAŞIMLAR.....	302
Klasikler.....	302
Neo-Klasikler.....	302
Ricardocu Eşdeğerlik Teoremi (İyimser Görüş).....	302
Hoş Olmayan Monetarist Aritmetik (Sorgeat-Wallace).....	302
İÇ BORÇLANMA KAYNAKLARI.....	302
Devletin İç Borçlanma Senetleri.....	303
Türkiye'de Bütçe Açığı Politikasından Kurtulmayı Engelleleyen Sorunlar.....	303
YAŞAMDAN.....	304
TEST-1 KURUM SORULARI.....	305
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	307
TEST-2.....	309
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ.....	310

PARA-BANKA-KREDİ

12. BÖLÜM

Para Ekonomisine Giriş

PARANIN TANIMI VE ÖZELLİKLERİ	315
PARANIN FONKSİYONLARI (İŞLEVLERİ).....	316
Para Sistemleri	317
T.C. MERKEZ BANKASI PARA ARZI TANIMLARI	318
PARA ARZINA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR	319
TEST-1 KURUM SORULARI.....	320
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	321
TEST-2	322
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	324

13. BÖLÜM

Kaydi Para Yaratma Süreci ve Para Arzının Belirlenmesi

KAYDI PARA YARATMA SÜRECİ	327
MEVDUAT YARATILMA SÜRECİNDE SIZINTILAR.....	331
PARA ARZINI BELİRLEYEN FAKTÖRLER.....	333
PARA TABANI - PARA ARZI İLİŞKİSİ	336
Para Çarpanı	337
PARA ARZI EĞRİSİ.....	339
TEST-1 KURUM SORULARI.....	340
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	342
TEST-2	344
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	348

14. BÖLÜM

Merkez Bankası

MERKEZ BANKASI	353
Merkez Bankasının Tarihçesi	354
MERKEZ BANKASININ FONKSİYONLARI.....	355
MERKEZ BANKASININ GÖREV VE YETKİLERİ.....	355
MERKEZ BANKASININ ÖRGÜTSEL YAPISI.....	357
MERKEZ BANKASININ BAĞIMSIZLIĞI.....	357
T.C. MERKEZ BANKASI ANALİTİK BİLANÇOSU	358
T.C. MERKEZ BANKASI BİLANÇOSU	359
Merkez Bankasındaki Gelişmeler	363
TEST-1 KURUM SORULARI.....	365
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	366
TEST-2	367
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	370

15. BÖLÜM**Para Politikası Amaçları ve Araçları**

PARA POLİTİKASININ AMAÇLARI.....	375
PARA POLİTİKASININ ARAÇLARI	376
Açık Piyasa İşlemleri.....	376
Zorunlu Rezerv Oranı (Tercihli Munzam Karşılık Oranı).....	377
Reeskont Oranlarının Tespiti	377
Mevduat Faizi Kontrolü	378
Kredi Tavanı	378
Disponibilite Oranı	378
Asgari Ödeme Oranı	378
İthalat Teminatları	378
Zorunlu Döviz Devir Oranı	378
Selektif Kredi Denetimleri	378
REZERV PİYASASI VE FAİZ ORANLARI	379
TEST-1 KURUM SORULARI.....	380
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	382
TEST-2	384
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	386

16. BÖLÜM**Döviz Kuru ve Döviz Kurunun Belirlenmesine Yönelik Modeller**

DÖVİZ KURU	391
DÖVİZ KURU SİSTEMLERİ	392
DÖVİZ PİYASASINDA DENGİ	393
DÖVİZ KURUNUN BELİRLENMESİNE YÖNELİK YAKLAŞIMLAR	394
Satın Alma Gücü Paritesi Yaklaşımı	395
Faiz Paritesi Şartı	395
Ödemeler Bilançosu Yaklaşımı	396
Mali Varlıklar Yaklaşımı	396
Parasal Yaklaşım	396
Portföy Dengesi Yaklaşımı	397
TEST-1 KURUM SORULARI.....	398
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ.....	401
TEST-2	404
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	406

17. BÖLÜM**Para Politikasının Yürütülmesinde
Hedeflerin Kullanımı**

HEDEF KULLANMA STRATEJİSİ	411
PARA POLİTİKASININ HEDEFLEME STRATEJİSİ	411
UYGUN HEDEF SEÇİMİ DENGESİZLİKLER	411
PARASAL BÜYÜKLÜKLERİN HEDEFLENMESİ	413
DÖVİZ KURU HEDEFLEMESİ	414
Para Kurulu	415
Döviz Piyasasına Müdahalenin Etkileri	417
ENFLASYON HEDEFLEMESİ	418
ENFLASYON HEDEFLEMESİNDE TAYLOR KURALI	421
DEZENFLASYONLA İLGİLİ GÖRÜŞLER	422
TEST-1 KURUM SORULARI	423
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ	425
TEST-2	427
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	430

18. BÖLÜM**Finansal Piyasalar ve Finansal Araçlar**

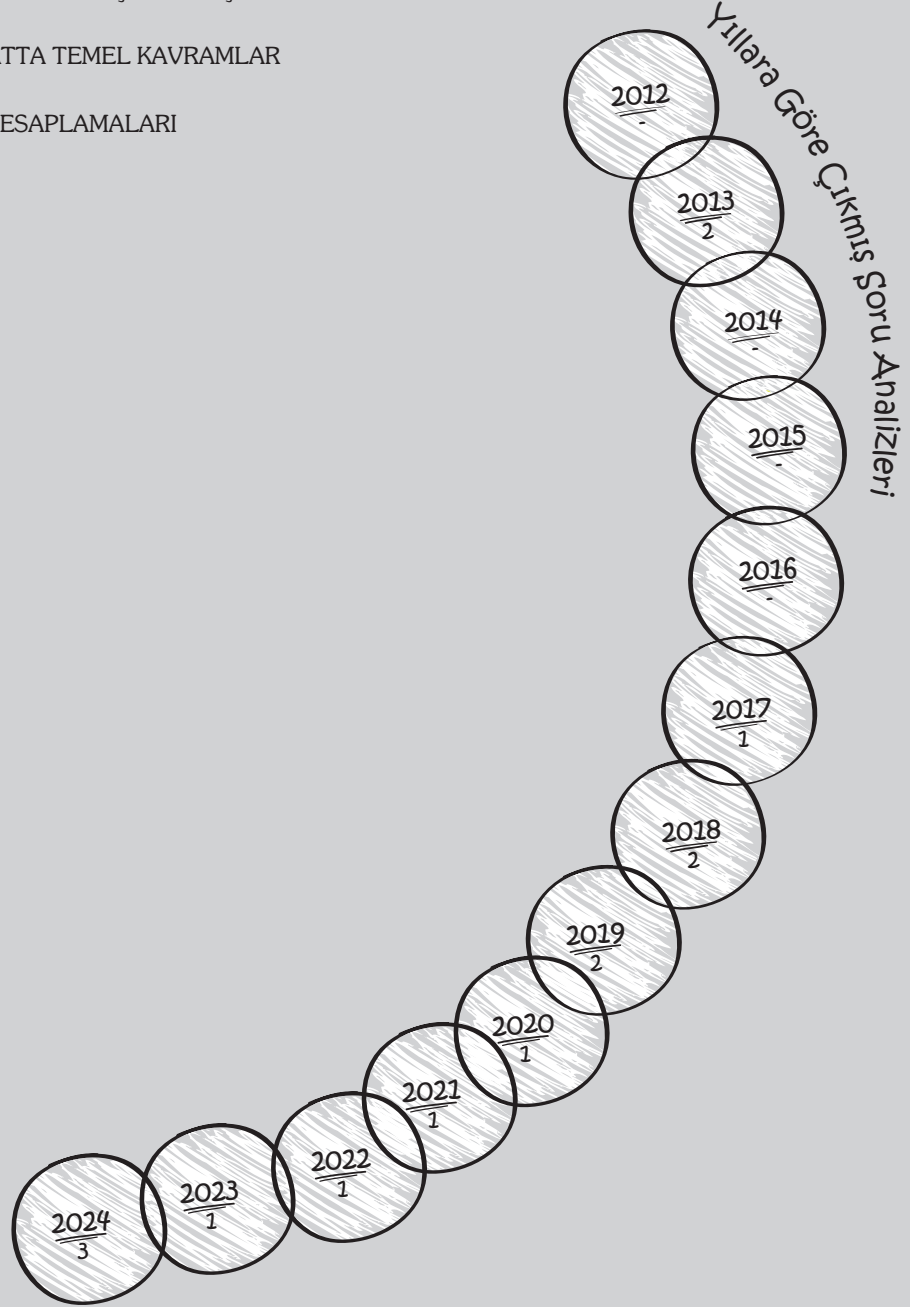
FİNANSAL PİYASALARIN FONKSİYONLARI VE YAPILANMASI	435
PARANIN ZAMAN DEĞERİ	437
PORTFÖY TERCİHİ	439
FAİZ ORANININ BELİRLENMESİ	440
TAHVİL PİYASASI VE DENGİ FAİZ ORANININ DEĞİŞMESİ	441
FAİZ ORANLARININ YAPISI	444
HİSSE SENEDİ DEĞERLEMESİ VE FİYATLARININ BELİRLENMESİ	445
Markow Bekleyişler	447
Uyumcu Bekleyişler	447
Rasyonel Bekleyişler	447
Etkin Piyasalar Hipotezi	447
TÜREV ÜRÜNLER	448
TEST-1 KURUM SORULARI	449
TEST-1 KURUM SORULARI ÇÖZÜMLERİ	451
TEST-2	455
TEST-2 ÇÖZÜMLERİ	459

Kurum Soruları

İDARİ YARGI HÂKİMLİĞİ 2006/2008/2010.....	465
KAYMAKAMLIK 2006/2007/2008/2009/2010/2011/2012	467
SAYIŞTAY 2006/2007/2008/2011/2012	476
ZİRAAT BANKASI 2007/2008	487
HALK BANKASI 2008/2009.....	490
MİLLÎ EMLAK UZMANLIK - DENETMENLİK 2008/2009/2011.....	493
MALİ HİZMETLER VE DEVLET MALLARI UZMANLIĞI 2008/2010/2011	495
KARMA KURUM SORULARI	498
CEVAP ANAHTARLARI.....	513
ÖNEMLİ NOTLAR	515
KAYNAKÇA	554

MAKRO İKTİSADA GİRİŞ

- KLASİK VE KEYNESYEN YAKLAŞIM
- MAKRO EKONOMİK AMAÇ VE ARAÇLARI
- MAKRO İKTİSATTA TEMEL KAVRAMLAR
- MİLLÎ GELİR HESAPLAMALARI



“Güçlük, yeni düşünceleri anlamakta değil, insan ruhunun her köşesine dal budak sarmış olan ve içimizden çoğunun aynı formasyonu almış bulunduğu eski düşüncelerden kurtulabilmektir.”

J. M. KEYNES

Amerika Birleşik Devletleri 27 Ekim 1929 tarihinden önce birçok depresyon atlattıysa da hiçbir Wall Street'i vuran “**Kara Perşembe**” kadar şiddetli ve uzun olmamıştı. Başlangıçta ekonomistler ve liderler bunu küçük bir kaza belki de piyasaların kendini ayarlaması olarak görüyorlardı. Ne olursa olsun bu durum, ulusun Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşadığı durgunluktan daha kötü olamazdı.

Ancak kısa bir süre içinde rakamlar iyimserleri haksız çıkarttı. Depresyon hızla kötüleşiyordu. 1933 baharında Roosevelt başkanlık yemini ederken işsizlerin sayısı **8 milyondan 15 milyona çıkmış** (kabaca tarım dışı iş gücünün üçte biri) ve **GSMH 103,8 milyar dolardan 55 milyar dolara düşmüştü**. Roosevelt resmen göreve başladığı gün Mississippi'deki çiftliklerin yüzde kırkı açık arttırmadaydı. Ekonomik bunalım dünya çapında yaşanmasına karşın **Almanya dışında hiçbir ülkede işsizlik oranları bu kadar yüksek düzeye ulaşmamıştı**.

Bütün bunlardan en çok etkilenen yoksullardı. 1932 yılında Harlem'de işsizlik oranı yüzde 50 iken 1935'te siyahlar tarafından sahip olunan ya da yönetilen mülkiyetin oranı yüzde 5'e düşmüştü. ABD'nin orta bölgelerindeki çiftçiler ekonomik dalgalanmaların yanı sıra bir de toz fırtınaları yüzünden çok daha zor durumdaydılar. Okullar azalan ödenekler yüzünden hem okul saatlerini hem de eğitim yılını azaltmak zorunda kaldılar.

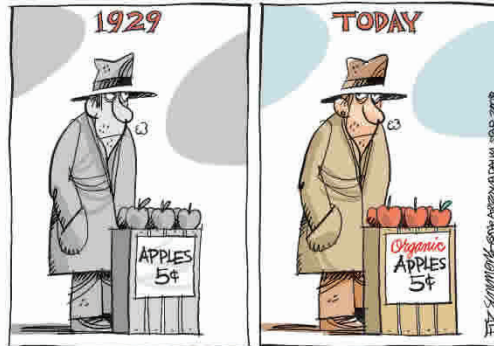
Krizin genişliği ve derinliği Büyük Bunalımı doğurdu. **Kimse krize karşı en iyi çarenin ne olduğunu bilmiyordu**. Başkan Roosevelt devlet yardımının iyilikten çok zarar getireceğine inanıyor, işsizlere ve evsizlere yapılacak yardımın yerel yönetimler ve hayır kuruluşları tarafından sağlanması gerektiğini düşünüyordu. 1931 yılına gelindiğinde, kimi eyaletler yerel topluluklara yardımda bulunmaya başlamışlardı. Roosevelt ve New York Valisi, Harry Hopkins ve Frances Perkins ile çalışarak doğrudan iş yardımı programı başlattılar. Bu program çok az kişiye yardımcı olabildi. 1932 yılına kadar işsiz ailelerin yalnızca dördte biri herhangi bir yardım alabilmiştir. 1,5'i yardımlara ayrılmış ve kişi başına düşen ortalama yardım miktarı 1.67 dolar olmuştur. Yardım çabalarının asıl yükünü çeken vatandaşlar iflas tehlikesinin eşiğindeydiler. 1932 yılında Cook County (Chicago) itfaiyecileri, polisleri ve zaten sekiz aydır maaşlarını alamayan öğretmenleri işten çıkarttı. Evsiz kampları bütün ülkede görülmeye başlanmıştır.

Bunalımın zarar verdiği kişilerde öfkeden çok şaşkınlık vardı. Çoğu işsiz kaldıktan sonra ümitsizliğe kapılıp utanç içinde yaşamaya başladılar. İntihar oranı 100.000 kişide 14'ten 17'ye yükselmişti. Yapılan protestolar yerel düzeydeydi: “Çiftlik tatilleri”: Çiftçiler birbirlerinin mallarını açık arttırmalarda satın almıyorlar, komşularının haczedilen mallarının geri dönmelerini sağlıyorlar ve açlık yürüyüşleri yapıyorlardı.

Protestolara karşı direniş de sıklıkla şiddete dönüşüyordu. Dearborn açlık yürüyüşünde tankların ve makinalı tüfeklerin eşliğinde 1000 asker bulunurken dört gösterici de vurularak öldürülmüştü.

Roosevelt, sonunda sorunlara tepeden bakmayı bıraktı ve Amerikan ekonomisini düzeltmek, işsizlik yüzünden sıkıntı çekenlere yardımcı olmak ve sistemi bir daha böylesi büyük krizlerin yaşanmaması için yeniden yapılandırmak üzere, federal düzeyde fonlarla beslenen bir dizi programı uygulamaya koydu. Ancak, New Deal, GSMH'nin 1929 yılı düzeyine geri dönmesini sağlamış, bankacılık ve refah alanlarında temel reformları beraberinde getirmişse de Roosevelt, bunalımın sonuna kadar, bütçe açıkları verilmesini kabul etmemiştir. Ne zaman ki federal devlet, İkinci Dünya Savaşı yüzünden halkı karneye bağladı, savunma sanayisinde altı milyon kişiye iş verdi, altı milyon kişiyi de askere aldı, büyük bütçe açıkları vermeye başladı **Büyük Bunalım o zaman gerçekten sona erdi**.

Kaynaklar: Leuchtenburg, William E. *Franklin D. Roosevelt and the New Deal, 1932-1940*. New York: Harper Torchbooks, 1963.
McElvaine, Robert S. *The Great Depression: America, 1929-1941*. New York: Times Books, 1993.



1. BÖLÜM

MAKRO İKTİSADA GİRİŞ

Makro İktisat: Ekonominin bir bütün olarak inış ve çıkışları ile ilgilenen iktisat dalıdır.

İktisadi bilim hâline getirenler klasik iktisatçılar olup öncüsü **A. Smith**'dir. Çağdaş iktisat alanındaki ilk eser, Smith'in 1776 yılında yayımladığı "**Ulusların Zenginliği**"dir.

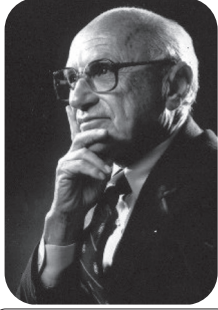
Mikro temelli analizlerde "laissez faire, laissez passer (bırakınız yapınlar, bırakınız geçsinler)" düşüncesi ile piyasaların müdahale olmadan kendi kendine dengeye geleceği savunulur. Ancak 1929 yılında başlayan ve yıllarca süren Büyük Buhran, bu klasik liberal görüşe darbe vurmuş ve Keynesyen teoriyi ortaya çıkarmıştır. Keynesyen teoriler ilk olarak J. M. Keynes'in 1936 yılında yayımladığı "**Para, Faiz ve İstihdamın Genel Teorisi**" adlı eserinde sunulmuş ve makro ekonomiyi bir bilim hâline getirmiştir. Bu kitapla birlikte klasik iktisatçıların fiyat ve ikame etkisine dayalı mikro bakışı yerini Keynes'in gelir etkisine dayalı makro bakışa bırakmıştır. İlk etkilerin II. Dünya Savaşı sonrası görüldüğü 1950'lerden 1970'li yıllara kadar süren bu dönem Keynes'in Altın Çağı'dır.

KLASİK YAKLAŞIM	KEYNESYEN YAKLAŞIM
✓ Tam istihdam, tam rekabet. ✓ Ücret ve fiyatlar tam esnekdir. ✓ İktisadi analizin temel zaman birimi, uzun dönemdir. ✓ Devlet müdahalesi gereksizdir. ✓ İstihdam düzeyini ücret ve fiyatlar belirler: "Her arz kendi talebini yaratır (Say Kanunu)." ✓ Klasikler arz yanlıdır. ✓ Para politikası geçerlidir. Tarafsız maliye savunulur. ✓ Para nötr (yansız-peçe-tül)'dür. Para bir servet biçimi değildir. Spekülatif amaçlı para talep edilmez. Miktar kuramı geçerlidir. Para sadece fiyatlar genel düzeyini etkiler. Reel ve parasal büyüme arasında ilişki söz konusu değildir (Dikotomi varsayımı). ✓ Yatırımlar her zaman tasarruflara eşittir (I = S). Denge faiz oranı burada belirlenir (Reel faiz oranı geçerlidir). ✓ Emek Değer Teorisine dayanır. ✓ Emek talebi ve arzı reel ücrete bağlıdır.	✓ Eksik istihdam, eksik rekabet. ✓ Esnek değildir (yapışkan - rijittir.). ✓ İktisadi analizin temel zaman birimi, kısa dönemdir. ✓ Devlet müdahalesi şarttır. ✓ Üretim ve istihdamı belirleyen toplam taleptir. Say Kanunu geçersizdir; aksine talep, arzı belirler. ✓ Keynesyenler talep yanlıdır. ✓ Maliye politikası etkilidir. Genişletici maliye politikası savunulur. ✓ Para nötr değildir (Yansız değildir.). Parasal büyüklüklerdeki artışlar faizleri düşürür; yatırımlar, üretim ve gelir artar. Para arzındaki artışlar faiz aracılığıyla reel üretimi etkiler. ✓ (I ≠ S) Tüketim ve tasarruf harcanabilir gelir tarafından belirlenir; yatırımlar ise faiz veya sermayenin marjinal verimliliğinden etkilenir. Ms=Md olan yerde nominal faiz oranı geçerlidir. ✓ Marjinal yaklaşım esastır. ✓ Emek talebi reel ücrete, emek arzı nominal ücrete bağlıdır.



J. MAYNARD KEYNES
(1883 -1946)

Ekonomi derslerinde Alfred Marshall ve Edgeworth gibi meşhur iktisatçıların öğrencisi olmuştur. Başlangıçta Keynes, hocası Alfred Marshall'ın etkisi altında kalan neo-klasik bir ekonomist idi. Ona göre Marshall, yüz seneden beri gelen en büyük iktisatçıdır. Ekonomiye denge ilkesini getirmiştir ve zaman ögesini teoriye sokmuştur. Bu iki husus Keynes'in de düşüncelerine esas olmuştur. 1930 Dünya Ekonomik Krizi, Keynes'i krizle mücadele için birçok teklifte bulunmaya sevk etmiş, 1933'te "The Means to Prosperity", 1935'te "A Self-Adjusting Economic System" isimli makalelerini ve nihayet 1936'da kendisine ekonomi doktrinleri tarihindeki ününü sağlayan "The General Theory of Employment, Interest and Money" adlı yapıtını yayımlamıştır.



M. FRIEDMAN
(1912-2006)

Nobel ödüllü ABD'li iktisatçının en ünlü eseri 1976 yılında yayımlanmış olan "**Paranın Miktar Teorisi Üzerine Çalışmalar**"dır. Neo-liberal düşüncenin günümüzdeki temsilcisi olan Friedman, ABD'de Ulusal Ekonomi Araştırmaları Bürosu (NBER)'e girmiş ve burada ünlü iktisatçı Simon Kuznets ile birlikte çalışmıştır. Önceleri Keynesyen görüş çizgisinde olan iktisatçı, sonradan Chicago Üniversitesi'ndeki çalışmasıyla bu düşünceden ayrılmıştır. Friedman'ın ekonomik liberalizmi, ABD'de R. Reagan'a, İngiltere'de M. Thatcher'a ve ülkemizde T. Özal'a model olmuştur.

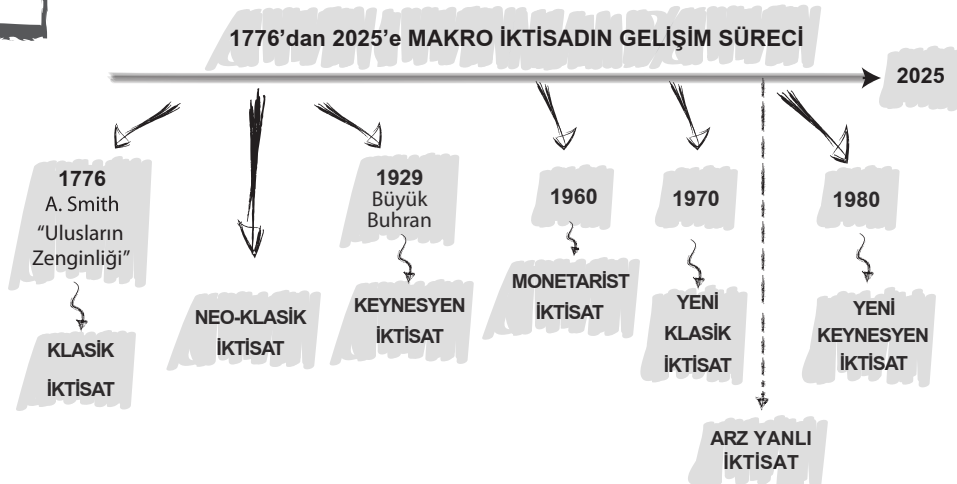
TALEP VE ARZ YANLI İKTİSADİ GELENEKLER	
TALEP YANLI OLANLAR	ARZ YANLI OLANLAR
✓ Ortodoks Keynescilik (Neo Klasik, Keynesci Sentez) ✓ Post Keynesyenler ✓ Yeni Keynesyenler ✓ Alman Tarihçi Okulu ✓ Marksist İktisat	✓ Klasikler ✓ Yeni Klasikler ✓ Reel Konjoktür Yaklaşımı ✓ Avusturya Okulu ✓ Neo Klasikler ✓ Monetaristler

Monetarist (Parasalcı) Yaklaşım

- ✓ 1960'lı yıllarda dikkat çeken parasalcı yaklaşımın öncüsü **M. Friedman**'dir.
- ✓ **Para arzının** önemine dikkat çeken bir yaklaşımdır.
- ✓ Ekonomideki istikrarsızlıkların nedeni **para arzındaki düzensiz dalgalanmalar**dır. Parasalcılara göre Keynesyen politikalar **kısa dönemde** gelirde artış sağlar fakat **uzun dönemde** mutlaka fiyatları artırır (enflasyon).
- ✓ **Sürekli gelir** hipotezi geçerlidir.
- ✓ **Doğal işsizlik oranı** vurgulanır.
- ✓ Borçlanma özel sektörden olursa faizler artar, "**dışlama etkisi**" oluşur.
- ✓ **Enflasyon** her zaman her yerde **parasal** bir olgudur.
- ✓ **Sıkı para politikası** enflasyonla mücadelede esastır.
- ✓ Para arzı artışı büyüme ve enflasyona göre sağlanmalıdır (**Sabit parasal artış**).
- ✓ Monetaristlere göre büyük buhranın nedeni de **yanlış daraltıcı para politikaları**dır.
- ✓ Ekonomide **sabit parasal artış kuralını** vurgulayan Monetaristler, kâr beklentisiyle yatırımlarını artıran firmaların yarattığı gelir artışı durumunda herhangi bir **müdahalede bulunulmaması** gerektiğini düşünürler.
- ✓ Emek arzı **beklenen reel ücretin** artan fonksiyonudur.

Makro Ekonominin Performans Göstergeleri

Enflasyon oranı	→ $(P_2 - P_1 / P_1 \times 100)$
İşsizlik oranı	→ $(İş\ gücü - çalışan / iş\ gücü \times 100)$
Büyüme oranı	→ $(Y_2 - Y_1 / Y_1 \times 100)$



MAKRO EKONOMİK AMAÇ VE HEDEFLER

MAKRO EKONOMİK POLİTİKALAR (ARAÇLAR)

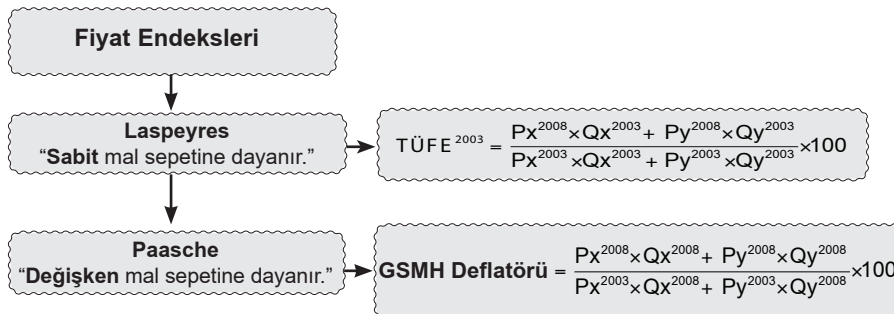
- ✓ Fiyat istikrarı } Ekonomik istikrar (Kısa dönem)
- ✓ Tam istihdam }
- ✓ Dengeli büyüme (Uzun dönem)
- ✓ Gelir dağılımında adalet
- ✓ Ödemeler bilançosunda denge

- ✓ **Para Politikası**
(Para arzı, Merkez Bankası, faiz oranı ...)
- ✓ **Maliye Politikası**
(Kamu harcamaları, vergiler ...)
- ✓ **Gelirler Politikası** (Ücret ve fiyatlar)

MAKRO İKTİSATTA TEMEL KAVRAMLAR

- ✓ **İstihdam oranı** = Çalışan / iş gücü
- ✓ **İş gücüne katılma oranı** = İş gücü / Aktif Nüfus (15-64 yaş arası)
- ✓ **Bağımlılık oranı** = Nüfus – çalışan / çalışan
- ✓ **İşsizlik oranı** = İş gücü – çalışan / iş gücü x 100
- ✓ **Enflasyon**: Hane halkının en fazla tükettiği mal ve hizmet sepetinin fiyatının yükselmesidir. Fiyatlar genel düzeyindeki sürekli artıştır.
- ✓ **Deflasyon**: Fiyatlar genel düzeyindeki sürekli azalışlardır.
- ✓ **Dezenflasyon**: Fiyatlar genel düzeyindeki artış hızının azalmasıdır.
- ✓ **Fiyat endeksleri**: Enflasyon oranını ölçmek için kullanılır.
- ✓ **Fiyat endeksi**: Belli bir yıldaki fiyat düzeyinin, baz alınan yılın fiyat düzeyine göre ölçümüdür. Baz alınan yılın fiyat endeksi 100 birim olarak ele alınır.
- ✓ **Laspeyres Fiyat Endeksi**: Temel yıl ağırlıklı, sabit sepete dayalı fiyat endeksidir. Baz alınan yılın üretim miktarının cari yılda da sabit kaldığı varsayıldığı için statiktir. Ekonomideki reel büyümeyi gerçekçi bir şekilde yansıtmaz.
- ✓ **Paasche Fiyat Endeksi**: Cari yıl ağırlıklı, değişken sepete dayalı fiyat endeksidir. Cari yıldaki üretimde meydana gelen değişimi gösterdiği için ekonomideki reel büyümeyi daha gerçekçi şekilde yansıtır.
- ✓ **Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE)**: Belirli bir dönemde, ithal mallar dahil tüketicilerin satın aldıkları belli mal ve hizmetlerin fiyatları göz önüne alınarak bulunan değerdir. TÜFE’de ağırlıklar her bir mal için baz yılında yapılan harcama miktarına göre belirlenir. TÜİK tarafından TÜFE ve ÜFE’nin hesaplanmasında kullanılan son temel yıl 2003’tür.
- ✓ **Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)**: Belirli bir sepete dayandığından temel yıl ağırlıklı fiyat endeksidir. Bu sepet, genelde üreticilerin almış oldukları ham maddelerden ve üretimde kullanılan belli başlı girdilerden oluşur.
- ✓ **GSYİH deflatörü**: Bir ülkede yıllık enflasyon oranının gerçeğe en yakın olarak saptanmasını sağlayan endekstir. GSYİH deflatörünün hesaplanmasında “Paasche endeksi” kullanılır.

$$\text{Zimni deflatör} = \frac{\text{Nominal GSYİH}}{\text{Reel GSYİH}} \cdot 100$$



Makro ekonominin araştırma alanına giren ve aynı zamanda sorun oluşturan temel konular; ekonomik büyüme, fiyat istikrarı, tam istihdam, gelir ve istihdam düzeyi bütçe açıkları, kamu borçları vb. dir. piyasa arzı, piyasa talebi, tüketici dengesi, tüketici geliri, firma analizleri, kâr maksimizasyonu vb. konular **mikro ekonomide** yer alır.



Yukarıdaki fotoğraf, ABD’de yaşanan Büyük Buhran yıllarında işsizlere verilen yemek yardımından yararlanan insanları ve yüzlerine yansıyan çaresizlik ve umutsuzluğu yansıtmaktadır. Bu Buhran’ın başlangıcı **Kara Perşembe** adıyla bilinen borsadaki çöküş olarak kabul edilmekte olup nedenleri hâlâ tartışılmaktadır.



1929 krizinin nedenleri:

- ✓ **Keynes**’te efektif talep yetersizliğidir.
- ✓ **Klasikler**’de reel ücretlerin yüksek olmasıdır.
- ✓ **Say Yasasında** potansiyel GSMH’deki azalmadır.
- ✓ **Monetaristler**’de para arzının zamanında ve yeterince arttırılamamasıdır.

ECONOMICUS

e-SORU BANKASI
HEDİYELİ



Yapay Zekâ Destekli

İKTİSAT

Cilt
2

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

SORU BANKASI

MAKRO İKTİSAT VE PARA-BANKA-KREDİ



e-Soru bankasına
erişebilmek için
QR kodu okutunuz.



DİLEK ERDOĞAN KURUMLU

ARTIFORCE, TÜBİTAK-TEYDEB Destek Programından yararlanılarak geliştirilmiştir (Proje No: 7230451).
Ürün/hizmet ile ilgili tüm sorumluluk Pegem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. A.Ş.'ye aittir.



PEGEM AKADEMİ



Dilek ERDOĞAN KURUMLU

**ECONOMICUS
TAMAMI ÇÖZÜMLÜ SORU BANKASI (Cilt 2)**

ISBN 978-625-6128-55-2

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

15. Baskı: 2024, Ankara

Yayın-Proje: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan

Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

SUNU



Değerli uzman, denetmen ve müfettiş adaylarımız,

Soru bankamız Cilt 1 ve Cilt 2 olarak KPSS ve kurum sınavlarına yönelik tüm iktisat konularını kapsamaktadır. Yayınımız, her yıl gelen kurum ve KPSS soruları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Konu anlatımlı kitaplarımızdaki video eğitimle-riyle konular uygun sıralamada ilerlemekte ve konu sorularının arkasından karma sorular gelmektedir. Ayrıca tüm kitaplarımızın sonlarında sınavlara girmeden önce mutlaka bakılması gereken “ÖNEMLİ NOTLAR” yer almaktadır.

Bir konuya başlarken çözeceğiniz ilk testler temel düzeyde olacak, aynı konunun test sayısı arttıkça sorular zorlaşacaktır. Burada amaç önce KPSS ve kurum soru örneklerinden çözmeniz ve sonrasında da bu sorulardan türettiğimiz zor soruları da görmenizdir. Son dönemlerde gelen soru kalıpları basit sorular olduğu kadar zor sorular olduğunu da göstermektedir. Soruları doğru da yanlış da yapsanız çözüm-leri okumadan geçmeyiniz. Soru ezberlemek doğru değil, nedenleri ya da yanlışları sorgulamak önemlidir.

Biliyorsunuz ki zor yollar sabırla aşılır. Güzel olan hiçbir şeye kolay ulaşılmaz. Eğitim hayatınızın artık son noktasında yaşamınıza yön verecek sınavların sonun-dasınız. İnanın, pes etmeyin ve hakettiğiniz en güzel kurumlara yerleşin. Sizin için en büyük dileğim en iyi mevkilere kendi emeklerinizle gelmenizdir. Hepinize canı gönülden başarılar dilerim.

Dilek ERDOĞAN KURUMLU

Kitaba ilişkin sorularınızı pegem@pegem.net adresine e-posta yoluyla ya da

0538 594 92 40 numarasına WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Sorunuz en kısa sürede yayın ekibimiz tarafından cevaplandırılacaktır.

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;



- 1. Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2. Konu sonu testlerini çözebilir.
- 3. Testlerin çözümlerini görüntüleyebilir.



Detaylı anlatım için
QR kodu okutunuz.

Yapay zekânın öğrenme analizinizi yapabilmesi için interaktif içeriklere etkileşim bırakmanız gerekmektedir. Etkileşim bırakmak için testlerde yer alan cevap seçeneklerini sistem üzerinde işaretlemeniz gerekmektedir. Böylelikle yapay zekâ bırakılan etkileşimler sonrasında sizlerin başarı durumlarını tespit ederek eksik tespitinizi gerçekleştirecektir.

**Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek
ve hibrit kitabınıza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:**

1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna
arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz
üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.



2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde
yer alan **"Aktivasyonlarım"** sekmesine girerek
kodunuzu aktif edebilirsiniz.



Kazınız



3. Adım Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra
menüde aktif hâle gelen **"Hibrit Kitap"** sekmesine
tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.



4. Adım Yapay Zekâ Asistan

Hibrit kitaptaki işaretlemeleriniz doğrultusunda eksik
tespitinizi yapabilmek için menüdeki **"Arti-Asistan"**
sekmesine tıklayabilirsiniz. Eksiklerinizi tamamlamak ve
daha fazla içerik görmek için pegemkampus.com
adresini ziyaret edebilirsiniz.



**Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar
geçerlidir.**



**Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55**

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

MAKRO İKTİSAT

Makro İktisada Giriş	3
Basit Keynesyen Model ve Millî Geliri Belirleyen Faktörler	39
Denge Millî Gelir Düzeyinin Belirlenmesi ve Çarpan Analizi.....	82
Paranın Makro Ekonomideki Rolü	119
Paranın Makro Ekonomideki Rolü ve Para Politikasının Etkinliği	138
Parasal Aktarım Mekanizmaları	176
IS-LM Analizi.....	203
Toplam Talep - Toplam Arz Analizi.....	235
Açık Ekonomi (IS-LM-BP Analizi)	269
Enflasyon ve İşsizlik.....	310
Bütçe Açıkları ve Bütçe Politikası	350
Makro İktisat Karma Sorular	355

BÖLÜM 2

PARA-BANKA-KREDİ

Para Ekonomisine Giriş	489
Kaydi Para Yaratma Süreci ve Para Arzının Belirlenmesi	501
Merkez Bankası	533
Para Politikası Amaçları ve Araçları	547
Döviz Kurunun Belirlenmesine Yönelik Yaklaşımlar	560
Para Politikasının Yürütülmesinde Hedeflerin Kullanımı	566
Finansal Ekonomi	582
Para-Banka-Kredi Karma Sorular	631
Önemli Notlar	695
Kaynakça	737

MAKRO İKTİSAT

SORU VE ÇÖZÜMLERİ



Makro İktisada Giriş - 1

1. 1936'da yayınlanan "Para, Faiz ve İstihdamın Genel Teorisi" adlı eseriyle makro iktisadı bir bilim dalı hâline getiren iktisatçı aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) J. M. Keynes
 - B) A. Smith
 - C) D. Ricardo
 - D) M. Friedman
 - E) J. S. Mill
2. Aşağıdakilerden hangisi Keynesyen yaklaşımda geçerli olan düşüncelerden biri değildir?
 - A) Talep yanlıdır.
 - B) İstihdamı belirleyen, ücret ve fiyatlardır.
 - C) Ücret ve fiyatlar rijittir.
 - D) Eksik istihdam vardır.
 - E) Devlet müdahalesi şarttır.
3. Aşağıdakilerden hangisi klasik yaklaşımda geçerli olan varsayımlardan biridir?
 - A) Tüketim ve tasarruf harcanabilir gelir tarafından belirlenir.
 - B) Tarafsız maliye savunulur.
 - C) Para nötr değildir.
 - D) Her talep kendi arzını yaratır.
 - E) Dikotomi varsayımı geçersizdir.
4. Aşağıdakilerden hangisi talep yanlı okullardan biri değildir?
 - A) Alman Tarihçi Okulu
 - B) Post Keynesyenler
 - C) Ortodoks Keynescilik
 - D) Yeni Keynesyenler
 - E) Monetaristler
5. Aşağıdakilerden hangisi monetarist yaklaşıma ait düşüncelerden biri değildir?
 - A) Sıkı para politikası enflasyonla mücadelede esastır.
 - B) Sabit parasal artış kuralı geçerlidir.
 - C) Enflasyon her zaman her yerde parasal bir olgudur.
 - D) Emek arzı beklenen reel ücretin artan fonksiyonudur.
 - E) Ekonomiye müdahalede bulunulması istikrar açısından zorunludur.
6. Aşağıdakilerden hangisi makro ekonomik amaçlardan biridir?
 - A) Kaynak dağılımı
 - B) Arz
 - C) Fiyat
 - D) Fiyat istikrarı
 - E) Tüketici dengesi

Makro İktisada Giriş - 1

7. Bir ekonomide ülke vatandaşları tarafından üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin parasal değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH)
- B) Gayri safi millî hasıla (GSMH)
- C) Safi millî hasıla (SMH)
- D) Millî hasıla (MH)
- E) Kişisel gelir (KG)

8. GSMH ile GSYİH arasındaki fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Net dış krediler
- B) Net dış sermaye girişi
- C) Net dış faktör gelirleri
- D) Net turizm geliri
- E) Net dış doğrudan yatırımlar

9. Aşağıdakilerden hangisi gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) tanımı içinde yer almaz?

- A) Yabancıların ülkede yaptığı yatırım harcamaları
- B) Kamu kesiminin yaptığı alt yapı harcamaları
- C) Özel kesimin yaptığı yatırım harcamaları
- D) İşçilerimizin yurt dışından gönderdiği döviz gelirleri
- E) Yabancı bir müteahhitin yurt içinde yaptığı yatırım harcaması

10. Net dış alem faktör gelirlerinin negatif olduğu durumda aşağıdakilerden hangisi gerçekleşir?

- A) $GSMH > GSYİH$
- B) $GSMH = GSYİH$
- C) $GSMH \geq GSYİH$
- D) $GSMH \leq GSYİH$
- E) $GSMH < GSYİH$

11. Yabancıların yurt içi kazançları, ülke vatandaşlarının yurt dışı kazançlarından küçükse aşağıdakilerden hangisi gerçekleşir?

- A) Net dış alem faktör gelirleri pozitif ve $GSMH > GSYİH$
- B) Net dış alem faktör gelirleri negatif ve $GSMH < GSYİH$
- C) Net dış alem faktör gelirleri sıfırdır ve $GSMH = GSYİH$
- D) Net dış alem faktör gelirleri önce pozitif, sonra birdir ve $GSMH \geq GSYİH$
- E) Net dış alem faktör gelirleri önce negatif, sonra sıfırdır ve $GSMH \leq GSYİH$

12. Tam istihdam düzeyindeki üretimi ifade eden ve ülkedeki enflasyonist ve deflasyonist açığın belirlenmesinde kullanılan gelir düzeyi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fiili gelir düzeyi
- B) Cari gelir düzeyi
- C) Potansiyel gelir düzeyi
- D) Tam gelir düzeyi
- E) Eksik gelir düzeyi

13. "GSYİH Açığı" aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Potansiyel çıktı + Fiili çıktı
- B) Potansiyel çıktı – Cari çıktı
- C) Cari çıktı – Potansiyel çıktı
- D) Potansiyel çıktı × Cari çıktı
- E) Fiili çıktı – Potansiyel çıktı

14. Herhangi bir dönemde üretilen toplam çıktının temel alınan bir yılın fiyatlarıyla ölçülmesini sağlayan ve iktisadi büyümeyle ilgili verimli gösterge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nominal GSYİH
- B) Parasal GSYİH
- C) Reel GSYİH
- D) Nakdi GSYİH
- E) Cari GSYİH

15. Nominal millî gelir kavramı için aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) Enflasyon oranının düşülmediği, cari fiyatlarla hesaplanan gelirdir.
- B) Enflasyon oranının düşüldüğü, cari fiyatlarla hesaplanan gelirdir.
- C) Enflasyon oranının düşüldüğü, sabit fiyatlarla hesaplanan gelirdir.
- D) Enflasyon oranının düşülmediği, sabit fiyatlarla hesaplanan gelirdir.
- E) Enflasyon oranının etkilemediği, sabit fiyatlarla hesaplanan gelirdir.

16. 2012 fiyatlar genel düzeyi, 2011 yılındaki fiyatlar genel düzeyinden daha yüksek ise aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) 2012 yılında nominal gelirdeki artış hızı, aynı yıldaki reel gelirdeki artış hızından daha yüksektir.
- B) 2011 yılında nominal gelirdeki artış hızı, aynı yıldaki reel gelirdeki artış hızından daha yüksektir.
- C) 2012 yılında reel gelir, 2011 yılındaki reel gelirden daha yüksektir.
- D) 2012 yılında reel gelir, 2011 yılındaki reel gelire eşittir.
- E) 2011 yılında reel gelir, 2012 yılındaki nominal gelire eşittir.

Makro İktisada Giriş - 1

17. Bir ülkede yıllık enflasyon oranının gerçeğe en yakın saptanmasını sağlayan endeks aşağıdakilerden hangisidir?

- A) GSYİH deflatörü
- B) ÜFE
- C) TÜFE
- D) Çekirdek enflasyon
- E) TEFE

18. GSMH zımni deflatörü aşağıdakilerden hangisine eşittir?

- A) $(\text{Nominal GSMH} + \text{Reel GSMH}) \cdot 100$
- B) $(\text{Nominal GSMH} \times \text{Reel GSMH}) \cdot 100$
- C) $(\text{Nominal GSMH} - \text{Reel GSMH}) + 100$
- D) $(\text{Nominal GSMH} / \text{Reel GSMH}) \cdot 100$
- E) $(\text{Nominal GSMH} / \text{Reel GSMH}) + 100$

19. GSYİH deflatörünün hesaplanmasında kullanılan endeks aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sabit sepete dayalı endeks
- B) Laspeyres fiyat endeksi
- C) Paasche fiyat endeksi
- D) Sıfır orana dayalı endeks
- E) Tüketici fiyatları endeksi

20. Tüketici fiyatları endeksi için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Belirli bir dönemde ithal mallar dahil tüketicilerin satın aldıkları mal ve hizmet fiyatları göz önüne alınarak bulunan değerdir.
- B) Ağırlık olarak her bir mal için baz yılında yapılan harcama esas alınır.
- C) Temel yıl için saptanan mal sepeti esas alınarak her yıl fiyat değişimlerinin bu sepet üzerinden izlenmesi esasına dayanır.
- D) Tüketici fiyatları endeksi hesaplanırken Laspeyres fiyat endeksi kullanılır.
- E) Ekonomide üretilen tüm mal ve hizmetler göz önüne alınırken sabit sepete dayalı olarak hesaplamalar yapılır.

1. Klasik iktisatçılar iktisadi bilim hâline getirenlerdir ve öncüsü **A. Smith**'tir. "1776 **Ulusların Zenginliği**". Mikro temelli analizler "Laissez Faire Laissez Passe" **Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler (görünmez el)** düşüncesi piyasaların müdahale olmadan kendi kendine dengeye geleceğini savunur. Fakat 1929'da başlayan ve yıllarca süren **Büyük Buhran**, klasik liberal görüşe büyük bir darbe vurmuş, **Keynesyen devrimi** ortaya çıkaran önemli bir olgu olmuştur. 1936'da yazılan "**Para, Faiz ve İstihdamın Genel Teorisi**" adlı **J. M. Keynes'e** ait eser, **makro ekonomiyi bir bilim dalı hâline getirir**. İlk etkilerin II. Dünya Savaşı sonrası görüldüğü 1950'lerden 1970'li yıllara kadar süren bu dönem **Keynes'in altın çağıdır**. **Klasiklerde** fiyat ve ikame etkisine dayalı **mikro** bakış, yerini **Keynes'in** gelir etkisine dayalı **makro** bakışa bırakır.

Cevap A

2. **Keynesyen Yaklaşım**

- ✓ **Eksik istihdam**, eksik rekabet geçerlidir.
- ✓ Ücret ve fiyatlar **esnek değildir**. (yapışkan-rijittir.)
- ✓ **Devlet müdahalesi şarttır**.
- ✓ Üretim ve istihdamı belirleyen **toplam taleptir**. Say kanunu geçersizdir.
- ✓ Keynesyenler **talep yanlıdır**.
- ✓ **Maliye politikası** etkilidir. Genişletici maliye politikası savunulur.
- ✓ **Para nötr değildir**. (Yansız değildir.) Parasal büyüklüklerdeki artışlar faizleri düşürür, yatırımlar, üretim ve gelir artar. **Para arzındaki artışlar faiz aracılığıyla reel üretimi etkiler**.
- ✓ **(I ≠ S)** Tüketim ve tasarruf **harcanabilir gelir** tarafından belirlenir, yatırımlar ise faiz ve sermayenin marjinal verimliliğinden etkilenir.
- ✓ Para arzının para talebine eşit olduğu yerde **nominal faiz oranı** geçerlidir.
- ✓ **Marjinal yaklaşım** esastır.
- ✓ Emek talebi **reel ücrete**, emek arzı **nominal ücrete** bağlıdır.

Dolayısıyla Keynes'te **istihdamı belirleyen; ücret ve fiyatlar değil, toplam taleptir**.

Cevap B

3. **Klasik Yaklaşım**

- ✓ **Tam istihdam**, tam rekabet geçerlidir.
- ✓ Ücret ve fiyatlar **tam esnektir**.
- ✓ **Devlet müdahalesi gereksizdir**.
- ✓ İstihdam düzeyini **ücret ve fiyatlar** belirler. "Her arz kendi talebini yaratır." (**Say Kanunu - Mahreçler - Pazar Kanunu**)
- ✓ **Klasikler arz yanlıdır**.
- ✓ **Para politikası** geçerlidir.
- ✓ **Tarafsız maliye** savunulur.
- ✓ **Para nötrdür** (yansız-peçe-tül). **Miktar kuramı** geçerlidir. **Para sadece fiyatlar genel düzeyini etkiler**. Reel ve parasal büyüme arasında ilişki söz konusu değildir (**Dikotomi varsayımı**).
- ✓ Yatırımlar her zaman tasarruflara eşittir. **(I = S)** Denge faiz oranı burada belirlenir. **Reel faiz oranı** geçerlidir.
- ✓ **Emek değer teorisine** dayanır.
- ✓ Emek talebi ve arzı **reel ücrete** bağlıdır.

Cevap B

4.

TALEP VE ARZ YANLI İKTİSADİ GELENEKLER	
Talep Yanlı Olanlar	Arz Yanlı Olanlar
✓ Ortodoks Keynesçilik (Neo Klasik, Keynesci Sentez)	✓ Klasikler
✓ Post Keynesyenler	✓ Yeni Klasikler
✓ Yeni Keynesyenler	✓ Reel Konjonktür Yaklaşımı
✓ Alman Tarihçi Okulu	✓ Avusturya Okulu
✓ Marksist İktisat	✓ Neo Klasikler
	✓ Monetaristler

Cevap E

5. Monetarist (Parasalcı) Yaklaşım

- ✓ 1960'lı yıllarda dikkat çeken parasalcı yaklaşımın öncüsü M. Friedman'dır.
- ✓ Para arzının önemine dikkat çeken bir yaklaşımdır.
- ✓ Ekonomideki istikrarsızlıkların nedeni para arzındaki düzensiz dalgalanmalardır. Bunlara göre Keynesyen politikalar kısa dönemde gelirde artış sağlayabilir fakat uzun dönemde mutlaka fiyatları artırır (enflasyon).
- ✓ Sürekli gelir hipotezi geçerlidir.
- ✓ Doğal işsizlik oranı vurgulanır.
- ✓ Emek arzı beklenen reel ücretin artan fonksiyonudur.
- ✓ Borçlanma özel sektörden olursa faizler artar, "dışlama etkisi" oluşur.
- ✓ Enflasyon her zaman her yerde parasal bir olgudur.
- ✓ Sıkı para politikası enflasyonla mücadelede esastır.
- ✓ Para arzı artışı büyüme ve enflasyona göre sağlanmalıdır (Sabit parasal artış).
- ✓ Monetaristlere göre büyük buhranın nedeni de yanlış daraltıcı para politikalarıdır.
- ✓ Ekonomide sabit parasal artış kuralını vurgulayan monetaristler, kâr beklentisiyle yatırımlarını artıran firmaların yarattığı gelir artışı durumunda herhangi bir müdahalede bulunulmaması gerektiğini düşünürler.

Dolayısıyla monetaristlerde ekonomiye müdahalede bulunulması istikrar açısından zorunlu değildir.

Cevap E

6.

Makro Ekonomik Amaçlar	Makro Ekonomik Araçlar
✓ Fiyat istikrarı	✓ Para politikası
✓ Tam istihdam	✓ Maliye politikası
✓ Dengeli büyüme	✓ Gelirler politikası
✓ Gelir dağılımında adalet	
✓ Ödemeler bilançosunda denge	

Cevap D

7. GSYİH: Belli bir dönemde genellikle bir yıl içinde, ülke sınırları içerisinde üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin parasal (nominal - nakdi - cari) değeridir. (A seçeneği)

GSMH: Belli bir dönemde ülke vatandaşları tarafından üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin piyasa (parasal) değeridir.

GSMH - Amortismanlar = SMH'dir. (C seçeneği)

SMH - Dolaylı vergiler = MH'dir. (D seçeneği)

MH - Dolaylı vergiler - Sosyal kesenekler - Kurumlar vergisi - Şirketlerin dağıtılan kârları + Kamu borçlanma faizleri + Sübvansiyonlar + Transfer harcamaları = Kişisel Gelirdir (E seçeneği).

Cevap B

8. GSMH = GSYİH + Dış Alem Net Faktör Gelirleri (NFG)

GSMH - GSYİH = Net Dış Faktör Geliridir.

NFG = Dış alemden gelen faktör geliri - Dış aleme giden faktör geliri

Cevap C

9. **Net Faktör Geliri:** Ülke vatandaşlarının diğer ülkelerden getirdikleri faktör gelirleri ile o ülkede faaliyette bulunan yabancı ülke vatandaşlarının ülkelerine götördükleri faktör gelirleri arasındaki farktır.

GSYİH tanımına, ülke vatandaşının diğer ülkelerde elde ettiği gelirler ile ülkelere götördükleri faktör gelirleri **girmez**.

Örneğin; sanatçıların, futbolcuların elde ettiği emek gelirleri, yabancı ülkelerdeki finans kurumlarından sağlanan faiz, sermaye gelirleri, ülke girişimcilerinin yabancı ülkede elde ettiği kâr gelirleri gibi...

Dolayısıyla **işçilerimizin yurt dışından gönderdiği döviz gelirleri** GSYİH tanımına girmez.

Cevap D

10. **GSMH = GSYİH + NFG**

NFG = Dış alemden – Dış aleme
gelen faktör giden faktör
gelirleri gelirleri

Gelen > Giden → NFG **pozitiftir**.

→ GSMH > GSYİH

Gelen < Giden → NFG **negatiftir**.

→ GSMH < GSYİH

Gelen = Giden → NFG **sıfırdır**.

→ GSMH = GSYİH

Cevap E

11. **NFG = Ülke vatandaşlarının yurt dışı kazançları – Yabancıların yurt içi kazançları**

Ülke vatandaşlarının yurt dışı kazançları, yabancıların yurt içi kazançlarından büyükse bu dış alemden gelenin dış aleme gidenden büyük olduğunu gösterir. Bu durumda **NFG pozitifdir ve GSMH > GSYİH'dir**.

Cevap A

12. **Potansiyel GSMH:** Bir ekonomideki tüm üretim faktörlerinin üretime koşulduğu, tam istihdam düzeyindeki üretimi ifade eder.

Enflasyonist ve deflasyonist açığın belirlenmesinde kullanılan gelir düzeyi potansiyel GSMH'dir.

Cari GSMH < Potansiyel GSMH ise

Deflasyonist Açık

Cari GSMH > Potansiyel GSMH ise

Enflasyonist Açık

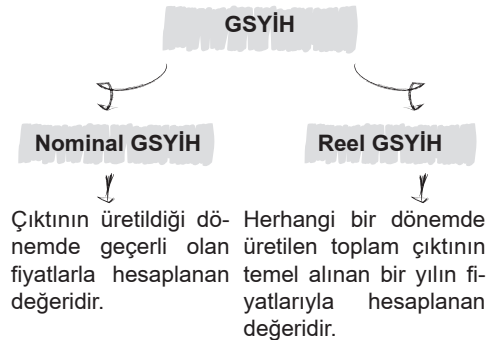
Cevap C

13. **GSYİH Açığı;** Potansiyel GSYİH ile Cari (Fiili) GSYİH arasındaki farktır.

GSYİH Açığı=Potansiyel çıktı-Cari çıktı

Cevap B

- 14.



İktisadi büyümeyle ilgili verimli olan gösterge Reel GSYİH'dir.

Cevap C

15. **Nominal millî gelir**, enflasyon oranının düşülmediği cari fiyatlarla hesaplanan millî gelirdir.

Reel millî gelir, enflasyondan arındırılmış sabit fiyatlarla hesaplanan millî gelirdir.

Nominal millî gelir, ülkedeki büyüme ya da refah düzeyindeki artışı saptayabilmek için **sağlıklı bir ölçü değildir**. Çünkü gelirdeki yıllık artışın bir kısmı üretilen mal ve hizmet miktarındaki artıştan kaynaklandığı gibi bir kısmı da enflasyondan yani fiyatlardaki yıllık artıştan kaynaklanır.

Cevap A

16. **2012 yılında nominal gelirdeki artış hızı aynı yıldaki reel gelir artış hızından daha yüksek ise 2012 yılında fiyatlar genel düzeyi bir önceki yıla göre artmış demektir.**

Tam tersi, 2012 yılında nominal gelirdeki artış hızı, aynı yıldaki reel gelir artış hızından daha **düşük** ise 2012 yılında, **fiyatlar genel düzeyi** bir önceki yıla göre **gerilemiş** demektir. Çünkü **Fiyat endeksi = Nominal GSYİH / Reel GSYİH · 100'dür.**

Cevap A

17. Ülkemizde **2005 yılından itibaren** Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (**TEFE**) **terk edilmiş**, AB'ye uyum süreci çerçevesinde, maliyet enflasyonunun tam bir göstergesi olan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) hesaplanmaya başlanmıştır (**B ve E seçeneği**).

Çekirdek enflasyon: Bazı mal grupları ile fiyat değişmelerine yol açan birtakım unsurların tüketici fiyat endeksi (TÜFE) kapsamında izlenen sepetten çıkarılmasıyla ulaşılan, daha **dar kapsamlı** enflasyondur. Enflasyon seyrini gösterme gücü yüksek olan bu enflasyon, **enflasyon hedeflemesinde önemlidir**. Ülkemizde «**Özel İmalat Sanayi Fiyat Endeksi**» çekirdek enflasyon olarak adlandırılır (**D seçeneği**).

Bir ülkede enflasyon oranının gerçeğe en yakın saptanmasını sağlayan endeks, **GSYİH deflatörüdür**. Nominal ve reel GSYİH'den hareketle elde edilen yıllık enflasyon oranı, **GSYİH deflatörü** ile ifade edilir.

Cevap A

18. **GSMH zımni deflatörü:** Nominal rakamların reel rakamlara dönüştürülmesini sağlayan özel bir fiyat endeksidir.

$$\text{GSMH zımni deflatörü} = \frac{\text{Nominal GSMH}}{\text{Reel GSMH}} \cdot 100$$

Cevap D

- 19.

→ **Laspeyres**
Sabit mal sepetine dayanır.

$$\text{TÜFE}_{2003} = \frac{\left(P_x^{2012} \cdot Q_x^{2003} \right) + \left(P_y^{2012} \cdot Q_y^{2003} \right)}{\left(P_x^{2003} \cdot Q_x^{2003} \right) + \left(P_y^{2003} \cdot Q_y^{2003} \right)} \cdot 100$$

Temel Yıldaki Mal Sepetinin Cari Yıldaki Değeri

$$\text{TÜFE} = \frac{\text{Belirli Bir Mal Sepetinin Temel Yıldaki Değeri}}{\text{Cari Yıldaki Mal Sepetinin Cari Yıldaki Değeri}} \cdot 100$$

→ **Paasche**
Değişken mal sepetine dayanır.

$$\text{GSYİH deflatörü} = \frac{\left(P_x^{2012} \cdot Q_x^{2003} \right) + \left(P_y^{2012} \cdot Q_y^{2012} \right)}{\left(P_x^{2003} \cdot Q_x^{2012} \right) + \left(P_y^{2003} \cdot Q_y^{2012} \right)} \cdot 100$$

$$\text{GSYİH deflatörü} = \frac{\text{Cari Yıldaki Mal Sepetinin Cari Yıldaki Değeri}}{\text{Cari Yıldaki Mal Sepetinin Baz (Temel) Yıldaki Değeri}} \cdot 100$$

TÜİK tarafından tüketici ve üretici fiyatları endeksinin hesaplanmasında **son temel yıl 2003'tür.**

Cevap C

20. **TÜFE:** Belirli bir dönemde ithal mallar dahil tüketicilerin satın aldıkları mal ve hizmet fiyatları göz önüne alınarak bulunan değerdir (**A seçeneği**).

TÜFE hesaplanırken Laspeyres fiyat endeksi kullanılır (**D seçeneği**). Temel yıl için saptanan mal sepeti esas alınarak her yıl fiyat değişmelerinin bu sepet üzerinden izlenmesi esasına dayanır (**C seçeneği**). Ağırlık olarak her bir mal için baz yılında yapılan harcama esas alınır (**B seçeneği**).

TÜFE'de tüketicinin bütçesine göre ağırlık katsayısı farklı verilen mal sepeti esas alınıp sepetteki mal sepeti yıllarla birlikte değiştirilmeden her yıl bu mallar için ne kadar ödeme yapıldığı tespit edilir. **Üretilen tüm mal ve hizmetleri TÜFE değil, deflatör dikkate alır.**

Cevap E

Makro İktisada Giriş - 2

1. **GSYİH deflatörü ile TÜFE'nin hesaplanmasına yönelik farklardan biri aşağıdakilerden hangisidir?**
 - A) Mal ve hizmet sepetindeki mal sayısında farklılık olmadan TÜFE, sadece tüketicilerin satın aldıklarını, deflatör ise üretilen tüm mal ve hizmetleri dikkate alır.
 - B) TÜFE'de mal sepetinde tüketicinin satın aldığı tüm malların yanında ithal mallar da dahildir fakat GSYİH deflatöründe sadece ülkede üretilen mallar göz önüne alınır.
 - C) TÜFE'de sepetteki mal bileşimi değişmekte, deflatörde yıllarla birlikte bu mal sepeti değiştirilmemektedir.
 - D) Sabit sepete dayalı endeks TÜFE'dir, değişken olmanın yanında sabit sepete de dayalı olan GSYİH deflatörüdür.
 - E) Paasche fiyat endeksi kullanılarak hesaplanan TÜFE, Laspeyres fiyat endeksi kullanılarak hesaplanan GSYİH deflatörüdür.
2. **Bir ülkede TÜFE'deki yıllık artış, aynı yıldaki GSYİH deflatöründen daha yüksek çıkıyorsa bunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**
 - A) Tüketim harcamalarının kamu ve yatırım harcamalarından daha az olması
 - B) İthal edilen malların fiyatlarının artması
 - C) Ülkede yüksek oranlı bir revalüasyonun yapılması
 - D) Ülkenin tüm harcama kalemlerinde hızla artış olması
 - E) Ekonominin durgunluk içine girmesi
3. **GSMH hesaplanırken nihai malların piyasa değeri ya da katma değerlerin toplamı dikkate alınır.**

Buna göre aşağıdakilerden hangisi GSMH hesaplanırken dahil edilmeyen faktörlerden biri değildir?

 - A) Ara mallar
 - B) Tamamlanmış mallar
 - C) İkinci el satışlar
 - D) Finansal işlemler
 - E) Kayıt dışı ekonomi
4. **Aşağıdakilerden hangisi GSYİH'nin hesaplanma yöntemlerinden biri değildir?**
 - A) Katma değer yöntemi
 - B) Üretim yöntemi
 - C) Tasarruf yöntemi
 - D) Harcama yöntemi
 - E) Gelir yöntemi
5. **Aşağıdakilerden hangisi gelirler yöntemine göre hesaplanmış net millî hasılanın formülüdür?**
 - A) Ücret + Faiz + Rant + Kâr
 - B) Ücret + Faiz + Rant + Kâr + Amortisman + Dolaylı Vergiler
 - C) Ücret + Faiz + Rant + Kâr + Amortisman + Dolaysız Vergiler
 - D) Ücret + Faiz + Rant + Kâr + Dolaylı Vergiler + Net Turizm Gelirleri
 - E) Ücret + Faiz + Rant + Kâr + Dolaylı Vergiler